

Н. І. Дмитренко, к.вет.н., доцент,

А. В. Мізін, студент.

Полтавська державна аграрна академія

Дослідженнями встановлено, що вірусний гепатит м'ясоїдних складає 28,5% від всіх захворювань вірусної етіології у собак. Ураження печінки за даного захворювання призводить до інтоксикації організму, анемії, постійної гіперпіретичної лихоманки, аритмії. Характерними патологоанатомічними ознаками вірусного гепатиту м'ясоїдних є запальні процеси в печінці, некротичні ураження слизової оболонки шлунку, гіпертрофія лімфатичних вузлів. При гострому процесі виражені ознаки паренхіматозної жовтяниці.

Ключові слова: вірусний гепатит, печінка, жовтяниця, геморагічний ексудат, некроз.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Вірусний гепатит м'ясоїдних – гостра інфекційна контагіозна вірусна хвороба, що характеризується лихоманкою, запальними процесами в дихальних шляхах, шлунково-кишковому тракті, некротичними змінами в паренхіматозних органах, особливо в печінці. Природне зараження відбувається через слизові оболонки носової і ротової порожнин, шлунково-кишкового тракту і статевих органів. Ензоотія інфекційного гепатиту носить сезонний характер, частіше спостерігається навесні та влітку. Спорадичні випадки захворювання реєструються у будь-який час року, що пов'язане в основному із загостренням латентного або хронічного перебігу хвороби під впливом тих чи інших несприятливих умов [1, 2].

Дані щодо клініко-морфологічного прояву хвороби мають у вигляді окремих повідомлень, потребують систематики та більш детального вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В органах собак при вірусному гепатиті патолого-анатомічні зміни надзвичайно різноманітні і залежать від тривалості і тяжкості перебігу хвороби. Однією з найхарактерніших ознак є зміни в печінці, вона збільшена в розмірі, в'яла, світло-коричневого або темно-коричневого кольору, з наявністю на поверхні фібринозних нашарувань та крововиливів. В черевній порожнині відмічається утворення асцитної рідини солом'яного

кольору.[3, 4].

Імунітет проти даного захворювання виникає або після лікування вже хворої тварини якщо хвороба перебігає у легкій формі, або після щеплення тварини вакцинами. Дане захворювання майже не лікується, але достатньо ефективним є підвищення захисної та антитоксичної функції печінки шляхом застосування вітамінних препаратів та препаратів як поліпшують або відновлюють функції печінки. [5, 6]

Формулювання цілей статті. Вивчити клінічні прояви та патологоанатомічні зміни в органах собак, що загинули від вірусного гепатиту.

Виклад основного матеріалу дослідження: Матеріал і методи дослідження. Об'єктом дослідження слугували собаки хворі на вірусний гепатит м'ясоїдних та трупи собак загинувших від даного захворювання. Клінічне обстеження та розтин тварин проводили в загальноприйнятій послідовності [1, 7].

Результати дослідження та їх обговорення.

З метою аналізу поширеності вірусного гепатиту собак в умовах міста Полтава ми проглянули 300 історій хвороб собак наявних в документації клініки ветеринарної медицини за 2012 рік. Із них діагноз вірусний гепатит було поставлено 6 тваринам, що складає 28,5% серед хвороб вірусної етіології та 2% від загальної кількості хворих особин (табл. 1).

Таблиця 1

Структура захворюваності собак в м. Полтава

	Голів	в %
Всього	300	100
в. т.ч. незаразні	180	60
заразні	120	40
в т.ч. паразитарні	36	12
інфекційні	84	28
в т.ч. грибкові	42	14
мікробні	21	7
вірусні	21	7
в т.ч. гепатит	6	2
ентерит	7	2,3
чума	2	0,7
інші	6	2

При захворюванні на вірусний гепатит хвороба починається з поступово наростаючої млявості: собаки малорухливі, більше лежать, важко встають, хода хитка, апетит знижений. Надалі тварини швидко худнуть, розвивається анемія слизових оболонок очей і ротової порожнини, у деяких – жовтушність склери, сеча темно-бурого забарвлення, болючість в ділянці печінки. В перші дні хвороби температура залишається в нормі, а на 4-6-й день вона швидко підвищується до 41-41,7°C і тримається на такому рівні майже до загибелі тварини. Число серцевих ударів зростає до 90-110 за хвилину, серцевий поштовх посилений, а пульс при важкому перебігу хвороби ослаблений, іноді аритмічний. Дихання прискорене, при аускультатії легень відчутні хрипи. В останній час реєструється клінічний перебіг хвороби з вираженими проявами діареї, що найімовірніше пов'язано з інтоксикацією організму собак.

При патолого-анатомічному дослідженні встановлено задовільну вгодованість тварин, що загинули, видимі слизові оболонки бліді, у однієї тварини з жовтушним відтінком. Лімфатичні вузли

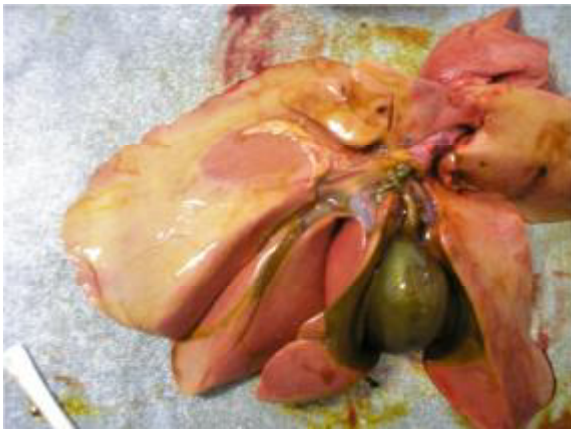

Рис. 1. Крововиливи та нерівномірне забарвлення печінки дорослої тварини, парез жовчного міхура.

В черевній порожнині виявлено невелику кількість солом'яної прозорої рідини. Очеревина блідо-рожева з жовтушним відтінком. Селезінка збільшена, дряблості консистенції, глинисто-червона з жовтушним відтінком, дає незначний зіскоб паренхіми. Під капсулою та на поверхні селезінки крововиливи (рис. 3).

Нирки збільшені в об'ємі, на розрізі корковий шар глинисто-коричневого забарвлення, з крововиливами, судини середнього кровонаповнення.

Слизова оболонка шлунково-кишкового тракту в стані катарального, катарально-геморагічного запалення. Стінка шлунку та кишечника дещо потовщена, нерівномірного забарвлення, ділянки від світло-рожевого до темно-червоного кольору з великою кількістю слизу сіро-рожевого, рожево-червоного кольору (рис.4, 5).

В ряді випадків, у тварин до 6-8-ми місячного віку з профузними проносами, яким було постав-

голови та шиї збільшені, темно рожевого кольору, підвищена зволоженість паренхіми. Зобна залоза збільшена, містить крововиливи.

Серце в двох випадках набуло округлої форми, дряблості консистенції, на епікарді навколо борозни – крововиливи. Серцевий м'яз дряблості консистенції, рожево-сірого кольору, просвіти шлуночків значно розширені. Легені тістуватої консистенції, темнокоричневого кольору, збільшені в об'ємі, шматочки тонуть у воді. На поверхні органу зареєстровано округлі крепітуючі емфізематозні ділянки. При розрізі з судин виділяється значна кількість крові, в альвеолах та дрібних бронхах – піниста солом'яна рідина.

Печінка значно збільшена в об'ємі, в'ялої консистенції, з крововиливами, не рівномірно забарвлена, ділянки глинистого, світло-коричневого та темно-коричневого кольору. Зернистість паренхіми згладжена, зіскоб відсутній. Жовчний міхур переповнений, жовч світло-жовтого кольору (рис.1, 2). Печінкові лімфатичні вузли значно збільшені з вираженою бугристістю поверхні, нерівномірного червоного забарвлення.

Рис 2. Некрози печінки в новонародженого цуценяти за вірусносійства матері.

лено попередній діагноз чума, на розтині видимих змін в кишечнику не було виявлено.

Рис. 3. Спленіт.

Рис.4 Виразки, катарально-геморагічний гастрит.

Рис.5 Катарально-геморагічне запалення кишечника

Підшлункова залоза збільшена, сірувато-жовтого кольору, судини кровонаповненні. В головному мозку – ін'єкція судин, менінгіт.

Висновки:

1. Вірусний гепатит м'ясоїдних складає 28,5% від всіх захворювань вірусної етіології у собак. Ураження печінки за даного захворювання призводить до інтоксикації організму, анемії, по-

стійної гіперпіретичної лихоманки, аритмії.

2. Характерними патолого-анатомічними ознаками вірусного гепатиту м'ясоїдних є гепатит, паренхіматозна жовтяниця, реактивні некрози слизової оболонки шлунку.

3. В регіональних лімфатичних вузлах спостерігаються гіпертрофічні процеси внаслідок активізації імунної відповіді на патогенний чинник.

Список використаної літератури:

1. Борисевич В.Б. Заразные и незаразные болезни собак»учебное пособие и практическое руководство / В.Б. Борисевич, Б.В. Борисевич – Киев. 1997. – 436 с.
2. Бацанов Н.П. Ваши домашние четвероногие друзья. / Н.П. Бацанов. – С-Пб.: Лениздат. 1992. – 510 с.
3. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. Підручник: Київ – Вища освіта 2002. – 703с.
4. Соловьева Л.М. Клинико-биохимические и гистологические изменения печени у собак при гепатитах и гепатозах. / Л.М. Соловьева, В.И. Головаха, Н.В. Утченко // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету: Випуск№18 – Біла Церква. 2001 – С.142-147.
5. Дикий О.А. Гепатодистрофія у собак службових порід (етіологія патогенез, діагностика, лікування та профілактика). – Біла Церква, 2001 – С.17.
6. Анохин Б.М. Лечение собак при гепатите и гепатозе. / Б.М. Анохин, В.А. Карнушина, А.Б. Анохин // Ветеринария – 1999. №2 – С. 55-57.
7. Зон Г.А. Патологоанатомічний розтин тварин: навчальний посібник / Г.А. Зон, М.В. Скрипка, Л.Б. Івановська. – Донецьк, 2009. – 189 с.

Дмитренко Н.И., Мизин А.В. ОСОБЕННОСТИ КЛИНИКО-МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЯВЛЕНИЯ ВИРУСНЫХ ГЕПАТИТОВ СОБАК

Исследованиями установлено, что вирусный гепатит собак составляет 28,5% от всех заболеваний вирусной этиологии у собак. Поражение печени при вирусном гепатите приводит к интоксикации организма, анемии, постоянной гиперпиретической лихорадке, аритмии. Характерными патолого-анатомическими изменениями при вирусном гепатите плотоятных являются воспалительные процессы в печени, некротические повреждения слизистой оболочки желудка, гипертрофия лимфатических узлов. При остром процессе выражены характерные изменения при паренхиматозной желтухе.

Ключевые слова: вирусный гепатит, печень, желтуха, геморрагический экссудат, некроз.

Dimitrenko N.I., Mizin A.V. FEATURES OF CLINICAL AND MORPHOLOGICAL MANIFESTATIONS OF VIRAL HEPATITIS DOGS

It is set researches, that characteristic pathological anatomic changes at viral hepatitis of carnivorous re inflammatory process in livers, necrotizing damages of mucous membrane of stomach, hypertrophy of lymphnodes. At sharp process characteristic changes are expressed at a parenchima icterus.

Key words: viral hepatitis, liver, inflammatory process, blood exudate, necrotizing damages.

Рецензент: д.вет.н., професор Кассіч В.Ю.
Дата надходження до редакції: 03.12.2013 р.